

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22, telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 27 • Maribor, torek, dne 5. marca 1940 • Leto XV

Angleška delavska stranka in vojna

Zakaj angleško delavstvo podpira vlado?

Parlamentarni zastopnik angleške delavske stranke Greenwood je napisal knjigo, v kateri pojasnjuje stališče angleške delavske stranke do vojne. Delavska stranka je v opoziciji proti vladi. Toda to ne pomeni, da ne soglaša z vlado glede njene dolžnosti, s katero vodi vojno, čeprav se ne strinja z metodami in načinom vojne.

Greenwood pojasnjuje jasno, zakaj delavstvo podpira vlado v današnji vojni proti Nemčiji. Delavska stranka sovražila vojno, ki je največje nasprotje zblizavanja in negacija ideje sodelovanja, kar je temelj socializmu. Dokazuje temeljne moralne vzroke vojne s stališča delavske stranke, zaradi katerih mora delavska stranka nasprotovati Nemčiji. V kratkem pregledu razlaga zgodovinsko ozadje vojne in tudi ne opusti kritike vladne politike, ki ni vopustila politike kolektivne varnosti v skladu z razumevanjem nemške mentalitete. Politično Greenwood stvari ne razglablja.

Posebej poudarja Greenwood stvari, za katere se je treba boriti. Te stvari so svobodni parlament, krajevne samouprave, svoboda prostovoljnega združevanja v vseh prilikah narodnega življenja. V knjigi navaja še druge bistvene naloge delavske stranke ter kritiko socialnih in gospodarskih razmer.

Potrebna bi bila socialistična organizacija družbe, ki bi bila bolj sposobna za boj proti grožnjam z diktaturami in ki bi utegnila po tej vojni zgraditi bolj-ši svet.

Greenwood opozarja tudi na stališče napram Rusiji. Res je, pravi, da demokracija Anglija ne more imeti simpatij za agresivni komunizem, ali tudi je nemogoče, da bi se Anglija pomirila z Nemčijo zaradi nastopa proti Rusiji. — Anglija je kapitalistična dežela. — Ali kljub temu je obenem demokracija dežela in nje prebivalstvo jako ljubi mir. Uverjen sem, da ne bi mogla niti ena vlada, pa pripadaj katerikoli politični skupini, če bi tudi hotela, spraviti narod v napadalno vojno proti Rusiji ali kateri drugi državi. Vesti, da bi se Anglija in Francija mogli združiti z Nemčijo v tak namene, spada v področje bajk.

Italija, nemški premog ter Anglija

Nemški premog ne sme več po morju v Italijo.

Angleška vlada je odločila, da se prepove nadaljnji izvoz nemškega premoga v Italijo po morju, ker ne more več dovoliti izjeme, da bi Nemčija po morski poti še naprej trgovala z drugimi državami.

Doslej se je izvoz premoga iz Nemčije v Italijo vršil s pristankom Anglije. Sedaj pa je počenši s 1. marcem stopila v veljavo prepoved angleške vlade, ki pa je obenem ponudila italijanski vladi v nakup angleški premog. Italija se še ni odločila glede te ponudbe. Italijanski listi zaenkrat prav nič ne protestirajo proti angleškim ukrepom.

Kakor pa se zatrjuje, so naletela pogajanja med Anglijo in Italijo na težkoče, ker Anglija hoče v zameno za premog izdelke italijanske težke industrije, dočim ji Italija ponuja samo poljedelske pridelke. Ako bi Italija izvažala izdelke svoje težke industrije, potem bi morala to storiti na škodo svojega oboroževanja.

Vsak imperializem odklanjamo

„Če smo proti imperializmu, tudi sami ne smemo biti imperialisti!“ pravi Attlee

Voditelj parlamentarnega kluba delavske stranke v Angliji, major Attlee, je v petek govoril v londonski šoli za gospodarsko vedo. Rekel je med drugim, da je nacionalni socializem površen lek za nevarno bolezen. — Zdravilo ni bilo pravo, zato se je bolezen poslabšala. Nemci nikdar ne bi posegli po tem zdravilu, če ne bi bila bolezen huda.

Kadar govorimo o načelih miru, se moramo zavedati, da je potrebno, biti pripravljen, če se želi mir, da storimo isto, kar zahtevamo od drugih. Če odkrehamo Nemcem pravico gospodovati svetu, ne moremo razglasiti, da imamo

mi pravico gospodovati. — Kakor ima Nemčija pravico do obstanka, tako se mora priznavati ista pravica Čehom in Poljakom ter drugim evropskim narodom. Če nasprotujemo imperializmu drugih, se moramo sami otrešiti imperializma. Jedro imperializma ni v tem, da se del svetovnega zemljevida pobarva z rdečo barvo, marveč v tem, da se v določenih delih sveta ravna tako, kakor da bi pripadali naši državi. Dokazali smo, kako se more preiti od ideje imperializma k ideji zaščite, kako se more preiti od gospodstva enega naroda nad drugim k sodelovanju v večji skupnosti.

Dali smo primer in pokazali, kako se morejo politično zediniti pod neodvisno vlado narodi raznih plemen in jezikov. Smatram, da je pravilno, da naša država in druge države obdrže svoja posestva po načelu mandata, ter moram končno ugotoviti, da ta ozemlja upravljamo v imenu njihovega prebivalstva, v interesu vsega sveta, in ne samo v korist našega naroda. Če to zahtevamo od drugih držav, moramo biti pripravljeni, da to idejo sprejmemo tudi sami. Svet se mora v bodočnosti približati idealni organizaciji skupnosti vseh narodov.

Krvavi zaključni boji za Viipuri

Finci na tretji obrambni črti.

Kakor izgleda, so ruske čete vdrle v Viipuri šele v nedeljo, dne 3. marca, potem ko so se približale mestu s treh strani. Finci so se umikali iz svojih postojank braneč vsako ped zemlje, pa tudi v predmestjih in v mestu so se razvijali boji mož proti možu.

Usoda Viipurija je bila zapečaten z umikom Fincev pri Summi, južnovzhodno od Viipurija, kljub temu pa ruska armada ni mogla prodreti v mesto, predno ni zavzela postojank finske armade vzdolž Finskega zaliva, zlasti trdnjave Koiivisto in otoka Koiivisto.

Vojaški opazovalci na finski fronti trdijo, da je bitko za Viipuri odločilo rusko težko topništvo, predvsem 300 milimetrovski topovi, proti katerim je bila

finska artiljerija brezmočna. Sploh primanjkuje Fincem težkega dalekostrelnega topništva in k temu pride še pomanjkanje letal, s katerimi bi se mogli uspešno zoperstaviti napadom.

Izgube so na obeh straneh velike.

Viipuri leži neposredno pred tretjo obrambno linijo Mannerheimovih utrd, v čijih desno krilo (od Muole proti zapadu do Finskega zaliva) so sedaj vdrli Rusi.

Finska vlada protestira pri Društvu narodov

proti metodam ruskega vojevanja, ki se ne ozira na civilno prebivalstvo, ne na bolnice in šole. Take obdolžitve čujemo v vseh vojnah zadnjih let.

Izvršni odbor Socialistične delavske internacionale je zasedal

v Bruslju

dne 23., 24. in 25. februarja. Na seji je bil izvoljen kot predsednik internacionale s. C. Huysmans (Belgija), namesto J. W. Alabarde, ki je dne 9. avgusta 1939 postal minister v holandski vladi in s tem avtomatično izgubil mandat v izvršni Socialistične delavske internacionale.

Seja se je spominjala svojih članov: poljskega poslanca Niedzialkowskega,

ki se nahaja od časa okupacije Poljske v nekem nemškem koncentracijskem taborišču in zastopnikov socialističnega gibanja židov na Poljskem Henrika Ehrlicha ter Viktorja Altera, ki sta bila aretirana na od sovjetskih oblasti okupiranem ozemlju Poljske.

Izvršni odbor je posvetil največji del svoje razprave finskemu vprašanju. Soglasno mnenje delegatov je bilo, da je

Boji v zraku nad Severnim morjem

Nemška letala napadajo angleške prevozne ladje, angleška letala pa patrolirajo nad Berlinom.

Nad Severnim morjem vlada zelo velika živahnost letalstva. Nemci napadajo s svojimi letali angleške konvoje, t. j. trgovske ladje, ki plovejo pod zaščito vojnih ladij. Tvegali pa so tudi že par nočnih napadov na posamezne točke angleške obale. Kakor se zatrjuje, niso imeli nobenih vidnih uspehov.

Angleški letalci so se dne 1. marca zopet pojavili nad Nemčijo in preleteli Berlin, kjer so metali letake. Razen letakov pa so spuščali tudi rakete, ki so označile mesta, kamor bi naj padle bombe, ako bi jih bili letalci vrgli. Angleška letala so se vrnila brez izgub na svoja letališča.

Belgijsko-nemški spopad

Dne 1. marca se je zapletlo neko nemško vojno letalo nad belgijskim ozemljem v boj z dvema belgijskimi letali. — Eno belgijsko letalo je bilo sestreljeno, eno poškodovano. Belgijska vlada je vložila oster protest v Berlinu.

treba pomagati finskemu narodu v njegovem obrambnem boju za samostojnost. Italija v oglašuje, da t. j. pa tudi izvršni odbor se je nadalje pečal s celo vrsto memorandumov, ki so mu bili doposlani še pred izbruhom vojne. — S. Friderik Adler je izjavil, da naj se

ne razpravlja o njegovem memorandumu izvršnemu odboru, ker so se razmere vsled izbruha vojne spremenile, v celoti pa se je zgodilo vse to, kar je Adler v svojem memorandumu predvideval. — Nadalje je s. Adler odložil mesto tajnika internacionale, dasi so se izrekli delegati zato, da bi še nadalje ostal na svojem mestu. S. Adlerju, ki je vodil tajniške posle 17 let, je bila izrečena zahvala. Novi tajnik bo določen na seji ožjega odbora, ki bo v marcu t. l. v Bruslju.

Ob polletnici vojne

so državniki dali različne izjave.

Daladier je izjavil, da sedaj ni časa za oklevanja, kombinacije in razmišljanja, ampak so potrebne vse sile zato, da se doseže zmaga.

Nemška uradna poročila pa javljajo, da je Nemčija v sedanji vojni izgubila 78 letal, 1 oklopno ladjo, 2 rušilca, 6 patrolnih ladij in 11 podmornic. Nemčija pa je uničila 23 angleških vojnih ladij in 523 trgovskih ladij s skupno tonažo 904.913 tonami.

Glede nemških izgub na letalih in podmornicah glase poročila zaveznikov čisto drugače. Podmornic je po angleških in francoskih poročilih bilo potopljenih najmanj 45.

Nevtralne ladje ogrožene

Pretekli teden sta bila potopljena v Severnem morju zopet dva norveška parnika. Norveški listi pišejo zelo ogorčeno o tej nemški podmorniški akciji proti njihovim ladjam in dostavljajo, da se tembolj čudijo temu početju, ker se ima Nemčija zahvaliti samo tolerantnosti norveške vlade, ki dovoljuje neovirano plovbo nemškim ladjam v norveških vodah, da lahko sploh še kaj dobiva po morski poti v državo, zlasti pa železno rudo iz Švedske, ki gre vsa preko severne Norveške.

V angleških časopisih pa zatrjujejo, da bo nemške plovbe v norveških vodah skoraj konec. Norveška obala ima namreč na treh mestih take plitvine, da morajo ladje mimo teh plitvin daleč na odprto morje in izven norveškega obalnega pasu, ako nočejo nasesti. Ta mesta so Angležem znana in jih bodo blokirali.

Dr. Beneš govori v Angliji

Federativna Evropa.

Dne 1. marca je govoril v Cadiffu na Angleškem bivši predsednik CSR dr. Edvard Beneš na shodu, katerega se je udeležilo 2500 v Cadiffu zaposlenih delavcev. Ob koncu svojega govora je dejal, da ne gre samo za vzpostavitev svobode malih srednjeevropskih držav, ampak tudi za ustanovitev federativnih zvez v različnih delih Evrope, ki bodo tvorile novo osnovo Društvu narodov.

Ameriški delegat potuje

Welles je odšel iz Rima skozi Švico v Berlin, kjer sta ga sprejela zunanji minister Ribbentrop in kancler Hitler. Iz Berlina je potoval v Nizozemsko in Belgijo, od tam pojde v Pariz. — Welles obišče potem še London ter se vrne zopet v Rim, od koder namerava potovati zopet v Ameriko.

